

ПРОМІЖНІ РЕЗУЛЬТАТИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ПАРЛАМЕНТСЬКИМИ ВИБОРАМИ 2012 НА РІВНЕНЩИНІ

ВСТУП

Протягом останніх місяців прояви виборчої кампанії в регіонах України стали більш наочними. Цьому сприяло завершення процесу формування виборчих округів (Постанова ЦВК №82 від 28.04.2012). ОПОРА зафіксувала збільшення кількості політичної реклами, публічних заходів за участю майбутніх кандидатів та розгортання псевдо благодійної діяльності. Добročинність, яка має всі ознаки підкупу виборців, стала одним із найпопулярніших інструментів впливу на окремі групи виборців (пенсіонери, малозабезпечені, молодь, громадські організації). Агітаційні матеріали, що розповсюджуються у ЗМІ без відповідного маркування «політична реклама», переважно зустрічаються у медіа обласного та районного рівня. Згадані прояви кампанії – поза законом до офіційного старту виборів 29 липня.

За ведення агітації, підкуп виборців чи фінансування кампанії з анонімних джерел потенційний кандидат не несе жодної правової відповідальності. Така недобросовісна поведінка суперечить міжнародним стандартам, визначеним «Кодексом належної практики у виборчих справах». Принцип «рівності можливостей» не може бути забезпеченим без прозорого фінансування учасників кампанії. На даному етапі, джерела фінансування агітаційних заходів, матеріалів, візуальної реклами, продукції – закриті для громадськості.

Спостерігачі ОПОРИ зафіксували приклади участі службовців у неофіційній виборчій кампанії: публічна підтримка кандидатів, використання бюджетних ресурсів та державних інституцій в інтересах окремих партій, упереджені політичні заяви на адресу конкурентів. Практика свідчить про безвідповідальне ставлення посадових осіб до розмежування управлінської та партійної діяльності, порушує міжнародний стандарт організації та проведення демократичних виборів у частині гарантій всім партіям та кандидатам безстороннього ставлення органів влади.

Основні тенденції звітнього періоду:

- Потенційними кандидатами активно використовується виборче благодійництво. Ця форма прихованої агітації активно використовувалася до травневих свят (День перемоги, День матері, Свято останнього дзвоника, випускні у школах, День працівника культури).
- Окремі потенційні кандидати, які є державними службовцями або народними депутатами, використовують власні службові приводи, наприклад, робочі поїздки, для збільшення власного позитивного іміджу в окрузі. Географія робочих поїздок співпадає з межами виборчих округів.
- В області розпочався процес формування виборчих штабів. Об'єднана опозиція визначилася з більшістю кандидатів по мажоритарних округах області, проте публічно кандидати ще не були оголошені.

- В місцевих ЗМІ поступово збільшується кількість матеріалів агітаційного характеру, а також збільшилася кількість політичних сил та кандидатів на чию користь розміщуються такі матеріали.
- Внаслідок зміни межі виборчих округів, окремі потенційні кандидати змушені були переорієнтуватися на інші виборчі округи.
- В області зафіксовано перші випадки використання адмінресурсу.

1. Активність політичних партій та потенційних кандидатів

У травні на Рівненщині зросла активність політичних партій та кандидатів у мажоритарних округах. Розгортання активної роботи в області спостерігачі ОПОРИ пов'язують із рішенням ЦВК щодо меж округів, наближенням офіційного початку виборчої кампанії та великою кількістю державних свят, що відзначаються у травні. Їх потенційні кандидати використовують для власного піару.

Зовнішню рекламу в області найбільш активно використовує партія «Україна-Вперед!» та Партія регіонів. Лідером серед рекламодавців у місцевих ЗМІ залишається Наталія Королевська та її партія «Україна-Вперед!». Поступово рекламний ринок починають освоювати інші політичні сили: Партія регіонів, Народна партія, «Фронт Змін», «УДАР», ВО «Свобода». Опозиційні партії області (ВО «Батьківщина», ВО «Свобода» та «Фронт Змін») досі не розгорнули масштабної медійної кампанії та спілкуються з виборцями безпосередньо під час публічних заходів (наметові кампанії, пікети, мітинги, власна друкована література, зустрічі з виборцями).

1.1. Активність політичних партій

До політичних партій, що вже активно ведуть свою діяльність на Рівненщині належать Партія регіонів, ВО «Батьківщина», «Фронт Змін», ВО «Свобода», «УДАР», «Україна-Вперед!». Також в області достатньо високий рівень активності проявляють ті політичні сили, які мають базову підтримку в області, але практично не мають шансів подолати прохідний бар'єр. Такі політичні партії роблять акцент на мажоритарні округи. До них належать Народна партія та УНП.

Інші потенційні учасники виборчого процесу (КПУ, СПУ, «Об'єднані ліві та селяни», «Наша Україна», Українська платформа «Собор», «Громадянська позиція», Радикальна партія Олега Ляшка) особливої активності в області не проявляють. Це пов'язано з економією ресурсів напередодні виборів, відсутністю кандидатів в мажоритарних округах або невизначеністю форми участі у парламентських виборах.

Найбільш характерною формою передвиборчої активності політичних сил області є:

- рекламні кампанії на зовнішніх носіях та у місцевих ЗМІ;
- участь у відзначенні основних святкових подій (День Перемоги, День матері, свято останнього дзвоника);
- зустріч партійних лідерів з виборцями, наметова кампанія і поширення друкованих агітаційних матеріалів, протестні акції.

Лідером за кількістю зовнішньої реклами в області є партія Наталії Королевської «Україна-Вперед!». Четвертий місяць поспіль в області системно з'являються нові біл-борди з

зображенням Наталії Королевської та її політичної сили «Україна-Вперед!». Таку кількість зовнішньої реклами за декілька місяців до офіційного старту виборчої кампанії можна пояснити тим, що партія «Україна-Вперед!» спрямовує свої зусилля на формування базової пізнаваності серед виборців. Зовнішню рекламу в області також активно використовує Партія регіонів. В основному це привітання до різноманітних свят. Активна в березні-квітні партія «УДАР», яка ще в травні не використовувала зовнішню рекламу.

В ЗМІ Рівненщини найбільш активно публікуються матеріали рекламного характеру про парію «Україна-Вперед!», Партію регіонів, «Фронт Змін», «УДАР» та Народну партію. У меншій мірі присутні матеріали рекламного характеру про інші політичні сили: КПУ, Радикальну партію Олега Ляшка...

Наметові кампанії в області активно використовують опозиційні політичні сили (ВО «Батьківщина», «Фронт Змін», ВО «Свобода»). З їх допомогою розповсюджується друкована література, партійні газети та листівки.

Окремі політичні сили Рівненщини активно почали освоювати Інтернет та популярні в області соціальні мережі. На початку січня Рівненська обласна організація Народної партії відкрила партійний сайт, а на початку травня зареєструвала акант у Твітері. На сайті та у Твітері активно висвітлюється діяльність партії та її потенційних кандидатів. В соціальних мережах активні «Фронт Змін», а також молодіжні організації ВО «Свобода» та Партії регіонів.

Ще однією формою виборчої активності є організація зустрічей виборців з партійними лідерами. Наприкінці квітня Рівненщину відвідала народний депутат України, лідер партії «Україна-Вперед!» Наталія Королевська. До неї на Рівненщині також побували: у лютому – лідер ВО «Свобода» Олег Тягнибок та народний депутат України, член партії «Фронт Змін» Олеся Оробець, у березні – народні депутати Анатолій Гриценко (лідер партії «Громадянська позиція») та Геннадій Москаль («Фронт Змін»).

Протестні акції найчастіше використовують ВО «Свобода» та УНП. На початку травня УНП та ВО «Свобода» під стінами рівненського кінотеатру «Ера» провели акцію проти показу в Рівному російського фільму «Матч». ВО «Свобода» активно долучається до акцій рівнян, які протестують проти зведення певних об'єктів біля їх будинків. За ініціативи опозиційних фракцій (ВО «Батьківщина», ВО «Свобода», «Фронт Змін») Рівненська обласна рада прийняла звернення до президента та парламенту щодо неприпустимості введення в Україні другої державної мови. Ініційовані опозицією звернення з вимогою звільнення міністра освіти Табачника і розгляду та прийняття проекту закону «Про порядок імпічменту Президента України» провалилися.

Опозиційні політичні сили області продовжують узгоджувати округи між власними кандидатами. За інформацією спостерігачів ОПОРИ, в Рівненській області розподіл округів матиме такий вигляд: п'ять округів буде поділено між «Батьківщиною» (2), «Фронтом Змін» (1), «Свободою» (1) і Народним рухом (1).

Активно в області виборчі штаби формують партії об'єднаної опозиції (ВО «Батьківщина» та «Фронт Змін»), «Україна-Вперед!», «УДАР», ВО «Свобода». Окремі політичні сили, зокрема, «Україна-Вперед!» та «УДАР» інтенсивно розбудовують власну партійну мережу та структуру в області. Наприклад, за даними партії «УДАР» протягом двох останніх місяців кількість її членів виросла у п'ять разів, з 200 до тисячі осіб. У стані організаційної та

кадрової трансформації перебувають ВО «Батьківщина» та «Фронт Змін», які прийняли рішення піти на вибори єдиним списком. До інтеграційних процесів вдалися і окремі опозиційні партії, які самостійно не зможуть подолати виборчий бар'єр. Так, до ВО «Батьківщину» влилися НРУ та «Народна самооборона», до «Фронту Змін» – партія «За Україну!».

1.2.Активність потенційних кандидатів

Головними трендом минулого місяця стала участь потенційних кандидатів та партій у відзначенні травневих свят. Вони супроводжувалося привітаннями громадян через ЗМІ, організацією благодійної допомоги та грошових подарунків, відвідуванням офіційних заходів і зустрічей з виборцями. Найактивніше до святкування Дня Перемоги в області долучилася Партія регіонів, Народна партія та КПУ. Дані політичні сили взяли участь в парадах з використанням партійної символіки. Представники Партії Регіонів в обласному та окремих районних центрах роздавала «георгіївські стрічки». Активісти УНП в цей самий день у Рівному обмінювали георгіївські стрічки на жовто-сині. Максимально скористалися святкуваннями потенційні кандидати в депутати Сергій Костючко, Данило Корилкевич (двоє виборчий округ №154) та Василь Яніцький (ВО №155).

За ініціативи генерального директора ПП «Агро-Експрес-Сервіс» Сергія Костючка роздавалися продуктові пакети на урочистостях з нагоди 25-річчя Організації ветеранів України. Вони вручалися головам первинних осередків Млинівської районної організації ветеранів України (близько 100 осіб). Ветеранам північних районів (Зарічненський, Дубровицький, Рокитнівський, Володимирецький) активісти благодійного фонду «Наш Край», засновником якого є потенційний кандидат Василь Яніцький, вручали подарункові пакети з цукерками, чаєм та чашками з символікою фонду. Благодійний фонд «Наш Край» також долучився до святкування Дня матері. В місті Дубровиця був проведений конкурс дитячих малюнків на асфальті «Подаруй мамі усмішку», в місті Кузнецовськ, від імені фонду, подарунки були вручені 17 матерям, які опікують дітей-інвалідів.

Під час церемонії останнього дзвоника, Благодійний Фонд голови Дубенської РДА «Любіть Україну», імовірного кандидата Данила Корилкевича, вручив разові стипендії у розмірі дві тисячі та тисячі гривень обдарованим учням та заслуженим вчителям міста Дубно. На урочистостях з нагоди відзначення Дня працівників культури та аматорів народного мистецтва, кращим працівникам галузі Здолбунівського, Демидівського, Радивилівського районів від імені фонду вручено разові грошові винагороди.

Нагадаємо, що 28 квітня рішенням ЦВК встановлено межі виборчих округів на Рівненщині. До меж виборчого округу №152 (центр – місто Рівне) увійшла частина міста Рівного (виборчі ділянки № 560901 – 560974, 560984 –561002); до меж виборчого округу №153 (2002 рік – центр смт. Гоща, 2012 рік – м. Рівне) – місто Острог, частина міста Рівного (виборчі ділянки № 560975 – 560983), Гощанський, Корецький, Острозький, Рівненський райони; до меж виборчого округу №154 (центр – місто Дубно) – місто Дубно, Демидівський, Дубенський, Здолбунівський, Млинівський, Радивилівський райони; до меж виборчого округу №155 (центр – місто Дубровиця) – місто Кузнецовськ, Володимирецький, Дубровицький, Зарічненський, Рокитнівський райони; до меж виборчого округу №156 (центр – місто Сарни) – Березнівський, Костопільський, Сарненський райони.

Ймовірними кандидатами від Комітету опору диктатурі (КОД) в виборчому окрузі №152 є Голова Рівненської обласної організації ВО «Свобода», депутат обласної ради Олег

Осуховський; по виборчому округу №153 – підприємець, голова фракції «Фронту Змін» у Рівненській міській раді Юрій Вознюк; по виборчому округу №154 – підприємець, голова Рівненської обласної організації Народного руху України Валентин Королюк, по виборчому округу №155 – народний депутат України, член фракції «БЮТ-Батьківщина» Сергій Кошин; по виборчому округу №156 – голова фракції ВО «Батьківщина» у Рівненській обласній раді, власник ПРАТ «Родина» Микола Кучерук.

Окрім опозиційних політичних сил з округами вже визначилися і ряд інших кандидатів, які або продовжили свою діяльність, або лише розпочали її після офіційного оголошення про межі виборчих округів. Активну діяльність ведуть: по виборчому округу №152 – власник ВАТ «Рівненський Льонокомбінат», хмельницький бізнесмен Олег Червонюк; по виборчому округу №153 – зять екс-президента України Віктора Ющенка, бізнесмен Олексій Хахльов, перший заступник голови Рівненської ОДА, голова фракції Партії регіонів у Рівненській обласній раді Анатолій Юхименко, керівник головного організаційного управління Верховної Ради України, депутат Рівненської обласної ради від Народної партії Юрій Благодир; по виборчому округу №154 – голова Дубенської РДА, депутат Рівненської обласної ради Данило Корилкевич, голова ПП «Агро-Експрес-Сервіс» Сергій Костючко; по виборчому округу №155 – юрист, Голова правління Благодійного фонду «НАШ КРАЙ», віце-президент Міжнародної громадської організації «Рівненське земляцтво» Василь Яніцький; по виборчому округу №156 – народний депутат України, голова Рівненської обласної організації Народної партії Микола Шершун, співголова ВГО «Громадянський рух «Вперед!», голова громадської організації «Спілка водіїв України» Сергій Овчинніков, депутат Рівненської обласної ради від ВО «Батьківщина» Олександр Данильчук.

Інші потенційні кандидати є малоактивними або ще остаточно не визначилися з участю у виборчому процесі. Під питанням залишається, чи буде балотуватися міський голова Рівного Володимир Хомко.

2. Передвиборча агітація

В друкованих ЗМІ розміщується політична реклама про потенційних кандидатів-мажоритарників: власника ВАТ «Рівненський льонокомбінат» Олега Червонюка (ВО №152), народного депутата України Миколу Шершун (ВО №156) та першого заступника голови Рівненської ОДА Анатолія Юхименка (ВО №153); голову Дубенської РДА, депутата Рівненської обласної ради (ВО №154); генерального директора ПП «Експрес-Агро-Сервіс» (ВО №154).

На місцевому телебаченні у сюжетах найбільш часто фігурують такі потенційні кандидати: Олег Осуховський (ВО «Свобода»), Олег Червонюк (власник Льонокомбінату) та Данило Корилкевич (голова Дубенської РДА, депутат Рівненської обласної ради від Партії регіонів), Анатолій Юхименко (перший заступник голови Рівненської ОДА, голова фракції Партії регіонів у Рівненській обласній раді).

Більшість публікацій ЗМІ державної та комунальної форм власності стосується провладних політиків, матеріали про яких лояльного або позитивного змісту. Так, газета Рівненської обласної ради «Вісті Рівненщини» позитивно висвітлює діяльність першого заступника голови Рівненської ОДА, депутата обласної ради Анатолія Юхименка, який можливо балотуватиметься по виборчому округу № 153.

Матеріали, що рекламують певних політиків та потенційних кандидатів, також розміщуються в місцевих (районні та міські) комунальних друкованих ЗМІ області. Наприклад, в Здолбунівській громадсько-політичній газеті «Нове життя» матеріали такого характеру публікуються про потенційних кандидатів по виборчому окрузі №152 Данила Корилкевича та Сергія Костючка. Частина матеріалів про Данила Корилкевича виходить за підписом прес-служби Дубенської РДА.

Виборче благодійництво використовують: Данило Корилкевич, Василь Яніцький, Олег Червонюк, Анатолій Юхименко, Сергій Костючко. Перші двоє ведуть свою діяльність через благодійні фонди.

За підтримки потенційних кандидатів в округах відбуваються різні заходи. 9 травня в місті Здолбунів, за сприяння фонду «Любіть Україну», відбувся турнір з міні-футболу серед учнів 5-х класів Здолбунівського району. За сприяння Анатолія Юхименка 17 травня в містах Рівне та Острог відбулася благодійна акція «Подаруй дитині сонце». За підтримки благодійного фонду Василя Яніцького 18 травня в місті Кузнецовськ відбулося вшанування найкращих працівників культури з нагоди їхнього професійного свят. Фонд посприяв приїзду на захід учасників програми «Фольк-music» народного аматорського колективу «Берегиня».

Потенційні кандидати також видають власні газети. За ініціативи Олега Червонюка виходить газета «Льонокомбінат». Вона безкоштовно поширюється серед активістів громадського руху «Льонокомбінат» та мешканців Рівного. Від імені БФ «Любіть Україну», почесним головою якого є Данило Корилкевич, виходить газета «Оберіг». Видання поширюється серед мешканців районів, які входять до виборчого округу №154. Газету з однойменною назвою поширює благодійний фонд «Наш Край». Зона її розповсюдження ідентична межах виборчого округу №155.

Частина потенційних кандидатів є державними службовцями (Анатолій Юхименко, Данило Корилкевич) та народними депутатами (Микола Шершун – Народна партія, Сергій Кошин – ВО «Батьківщина»). На думку спостерігачів ОПОРИ, це дає їм певні переваги на іншими кандидатами. Посадовці використовують службові поїздки для проведення агітаційної роботи на місцях. Діяльність Миколи Шершуна, Анатолія Юхименка активно висвітлюється в місцевих ЗМІ з метою створення позитивного іміджу про кандидатів.

Серед інших форм прихованої агітації, які використовують політичні партії, можна виокремити: зустрічі лідерів партії з виборцями та роздачу партійної літератури, яка зазвичай здійснюється через партійні намети. Наприкінці квітня Рівне відвідала народний депутат України, лідер партії «Україна-Вперед!» Наталія Королевська. На зустрічі з виборцями Наталія Королевська поділилася власним баченням та баченням її політичної сили майбутнього розвитку України. Цікаво, що на зустріч з лідером «Україна-Вперед!» було забезпечено приїзд чотирьох автобусів прихильників політика з інших областей. Автобуси на яких до Рівного приїхала «група підтримки» політика були з луцькими та київськими номерами. Приблизна кількість осіб довезених на зустрічі з Наталією Королевською складає близько 150 осіб. Загалом на зустрічі було близько 300 осіб.

Контакт з виборцем через наметові кампанії здійснюють ВО «Батьківщина», «Фронт Змін» та ВО «Свобода». В наметах роздається партійна література, зокрема, газети. Власні газети серед мешканців області також поширюють Партія регіонів, «Україна-Вперед!», «УДАР». Що стосується газети Партії регіонів, спостерігачі ОПОРИ зафіксували, що її залишають у холі спільного адміністративного приміщення ОДА та обласної ради на стійці гардеробу.

3. Детальніше про передвиборчу «благодійність»

Поряд з традиційними формами виборчої «благодійності», які передбачають надання цільової матеріальної допомоги, розповсюдження серед громадян продуктових наборів, подарункових пакетів та безоплатних послуг, на Рівненщині з'явилися нові методи агітації виборців, що передбачають проведення конкурсів громадських ініціатив.

З наближенням виборчої кампанії окремі політики, що планують балотуватися в мажоритарних округах області відкрили або активізували діяльність власних благодійних фондів та громадських організацій, які надають мешканцям області різноманітну допомогу. За рахунок матеріального стимулювання виборців потенційні кандидати розраховують мобілізувати електоральну групу, яка схильна голосувати за тих осіб, які проявили мінімальну увагу та інвестували кошти в їх добробут.

Виборча благодійність є однією з форм прихованої агітації. Її мета - через втілення різних соціальних та культурних ініціатив здобути симпатію та прихильність виборців. Всі створені благодійні фонди розпочали свою діяльність за декілька місяців до старту виборчої кампанії. Їхні керівники планують балотуватися до Верховної Ради по мажоритарних округах області і таким чином намагаються здобути своїх прихильників. Діяльність створених на Рівненщині благодійних фондів потенційними кандидатами співпадає з межами виборчих округів, де балотуватимуться їх засновники.

До найбільш поширених практик належить розповсюдження безоплатних товарів та послуг, вирішення проблем місцевої інфраструктури, спонсорська підтримка соціальних установ і тематичних заходів. Для прикладу, народний депутат України Віктор Матчук створив власний благодійний фонд з метою залучення громади Рівного для покращення життя міста. Фонд **Віктора Матчука** оголосив конкурс міні-проектів, які спрямовані на впорядкування ігрових та дитячих майданчиків, прибудинкових територій, громадських місць відпочинку. Діяльність Фонду широко пропагувалася у соціальних мережах.

На відміну від Фонду Віктора Матчука, який зосередив свою діяльність у Рівному, благодійний фонд «Любіть Україну», засновником і почесним головою якого є депутат Рівненської обласної ради **Данило Корилкевич**, активізував свою роботу в Дубенському, Здолбунівському, Млинівському, Радивилівському та Демидівському районах. Саме ці райони за рішенням ЦВК увійшли в склад одного виборчого округу з центром в місті Дубно. Фонд «Любіть Україну» оголосив конкурс міні-грантів для розвитку громад області. Також благодійний фонд є ініціатором різних інтелектуальних змагань («Брейн-ринг», конкурс молодіжних стратегічних ініціатив «Моя мала Батьківщина 2015»), розважальних заходів (виступи команд КВК). За підтримки Фонду в більшості вищезгаданих районів організовано «Школи універсальних журналістів». Не відмовляється Фонд «Любіть Україну» і від надання адресної матеріальної допомоги.

Благодійний фонд **Василя Яніцького** «Наш край» працює на території Зарічненського, Дубровицького, Рокитнівського, Володимирецького районів, а також на місто Кузнецовськ. Всі ці північні райони області увійшли до складу одного виборчого округу з центром у місті Дубровиця.

Фонд створений з метою надання допомоги у вирішенні проблем мешканцям рівненського Полісся. Насамперед програма допомагає літнім людям та обдарованій молоді. За ініціативи Фонду в Дубровиці та Рокитному започатковано проект соціального спрямування «Академія пенсіонерів». Його створено для того, щоб люди похилого віку могли зустрічатися та спілкуватися один з одним, обмінюватись думками, дивитись кіно. Ще одним масштабним проектом фонду є письменницький тур «Книга в дарунок». З його допомогою учні шкіл північних районів Рівненщини мали можливість поспілкуватися з провідними дитячими письменниками України. За ініціативи Фонду в місті Кузнецовськ висаджена алея сакури та здійснено ряд заходів присвячених до Дня перемоги. Поширеною практикою діяльності Фонду «Наш Край» є надання адресної матеріальної допомоги. До Дня Перемоги ветеранам північних районів активісти фонду вручили подарункові пакети, до яких входили цукерки, чай та чашки з символікою фонду, до Дня матері – сувенірну продукцію з емблемою фонду, зокрема, ручки, блокноти та чашки.

За ініціативи бізнесмена, власника ВАТ «Рівненський Льонокомбінат» **Олега Червонюка** у Рівному створена громадська організація – Громадський рух «Льонокомбінат». Організація, спільно з молодіжним крилом партії «УДАР», виступила ініціатором акції соціального спрямування «Відкрите серце». Протягом акції активісти двох організацій збирали для пенсіонерів та малозабезпечених людей похилого віку продуктові пакети по різних установах та організаціях міста. Усередині лютого Олег Червонюк вручив 14 конвертів із 500 гривнями допомоги дружинам та матерям загиблих афганців. Активісти руху долучаються до вирішення комунальних проблем міста, а також виступають ініціаторами інших акцій соціального спрямування.

Благодійництво на Рівненщині здійснюють також окремі потенційні кандидати. За сприяння депутата Рівненської обласної ради, першого заступника Рівненської ОДА **Анатолія Юхименка** в місті Острог відбулася благодійна акція «Подаруй дитині сонце». Акція була спрямована на збір коштів для допомоги 12 онкохворим дітям Острога та району.

4. Участь посадових осіб у політичній діяльності

Із наближенням виборів також посилюється партійна ідентифікація державних службовців. Чиновники відкрито поєднують управлінські та політичні посади. Окремі кандидати привласнюють політичні дивіденди результатів діяльності органів влади, досягнуті за рахунок державного та місцевого бюджетів. На Рівненщині, окремі потенційні кандидати, які є державними службовцями або народними депутатами використовують службові поїздки для підняття власного іміджу в відповідних округах. Географія робочих поїздок таких посадовців співпадає з межами виборчих округів по яких вони потенційно балотуватимуться. Діяльність таких майбутніх кандидатів, які вже розпочали власну передвиборчу кампанії активно висвітлюється в місцевих ЗМІ, що у свою чергу впливає на покращення іміджу відповідних осіб в потрібному окрузі.

Серед потенційних кандидатів є державні службовці обласного та районного рівнів, народні депутати. Мова йде про першого заступника голови Рівненської ОДА, лідера фракції Партії регіонів у Рівненській обласній раді **Анатолія Юхименка**, голову Дубенської РДА, депутата Рівненської обласної ради від Партії регіонів **Данила Корилкевича**, народних депутатів України **Миколи Шершуна** (члена фракції Народної партії) та **Сергія Кошина** (член фракції ВО «Батьківщина»).

Найбільш активні в округах Анатолій Юхименко, Данило Корилкевич та Микола Шершун. Сергій Кошин ще не розпочав масштабну агітаційну кампанію. Всі три потенційних кандидати використовують службові поїздки для підняття власного іміджу. Данило Корилкевич у якості голови Дубенської РДА та депутат Рівненської обласної ради відвідує офіційні заходи та здійснює благодійну діяльність у місті Дубно, Дубенському, Здолбунівському, Млинівському, Демидівському та Радивилівському районах (ВО №154). Анатолій Юхименко, як перший заступник голови Рівненської ОДА та депутат Рівненської обласної ради працює в Острозі, Острозькому, Рівненському, Гощанському, Корецькому районах. Микола Шершун у якості народного депутата найчастіше з робочими візитами буває у Сарненському, Березнівському та Костопільському районі (ВО №156).

В області зафіксовано випадки, коли потенційні кандидати видають діяльність місцевих органів влади за власні досягнення. Зокрема, прес-служба Народної партії висвітлює газифікацію сіл, будівництво та ремонт мостів і доріг, закладів соціально-культурної сфери Сарненського, Березнівського та Костопільського районів області як результати спільної діяльності місцевої влади та народного депутата України Миколи Шершуна. На сайті Рівненської ОДА у повідомленні про завершення диспансеризації¹ школярів Острозького, Гощанського та Корецького районів зазначається, що диспансеризацію дітей (очевидно на Рівненщині – ред..) торік ініціював перший заступник голови облдержадміністрації Анатолій Юхименко. Проте, диспансеризація регламентується низкою нормативно-правових актів, зокрема, наказом МОЗ України №728 від 28 серпня 2010 року «Про диспансеризацію населення». Відповідно до них органи охорони здоров'я повинні створити належні умови для того, аби усі бажаючі могли пройти щорічну диспансеризацію.

З наближенням виборів все частіше офіційні сторінки місцевих органів влади використовуються, щоб рекламувати дії окремих посадовців, які є можливими кандидатами на парламентських виборах 2012 року і вже активно працюють в округах. Прес-служба Рівненської облдержадміністрації поширила інформацію, що заступник голови облдержадміністрації Анатолій Юхименко подарував корову для родини Горошуків з села Почапки Острозького району. Цю інформацію розмістили на сайті Рівненської ОДА, хоча за своїм змістом, вона не стосується діяльності органів влади. Активно висвітлюють діяльність потенційних кандидатів і сайти районних адміністрацій. Зокрема, на сайтах Здолбунівської, Дубенської, Радивилівської, Демидівської часто з'являється інформація про Данила Корилкевича, Млинівської – Сергія Костючка, Костопільської, Сарненський, Березнівської – Миколи Шершуна, Гощанської, Корецької, Острозької, Рівненської – Анатолія Юхименка.

5. Конфлікти, пов'язані із неофіційним стартом виборчої кампанії

В період січня-травня 2012 року спостерігачі ОПОРИ зафіксували в області ряд конфліктних ситуацій, які безпосередньо пов'язані з майбутніми парламентськими виборами. Конкуренція за право балотуватись у мажоритарних округах характерна для різних політичних сил області. Вона притаманна, як для партій опозиційного, так і для партій умовно провладного блоку. За звітний період в області також зафіксовано поодинокі випадки перевірок з боку

---

¹ **Диспансеризація** — метод медичного обслуговування населення, який передбачає активне виявлення захворювань у ранніх стадіях, нагляд за певними групами хворих з метою забезпечення їх життєдіяльності та працездатності, проведення оздоровчих заходів, обов'язкові медичні огляди деяких категорій населення тощо. Основною метою диспансеризації населення є в першу попередження розвитку захворювань, проведення заходів, спрямованих на збереження та укріплення здоров'я, зниження рівня захворюваності, інвалідності та смертності населення, збільшення активного довголіття.

контролюючих чи податкових органів у потенційних кандидатів. Останні пов'язують такі дії із наближенням виборчої кампанії.

Конфлікти між потенційними суб'єктами виборчого процесу можна поділити на дві основні групи: внутрішньопартійні та міжпартійні (зовнішні) конфлікти. Перші виникають через посилення конкуренції в середині політичних сил за право балотуватися в мажоритарних округах. В основному такі конфлікти виникають між різними групами впливу в складі однієї політичної сили. Наслідком таких конфліктів може бути, як знаходження компромісу і висунення єдиного кандидата, так і одночасна участь двох представників партії на виборах в одному мажоритарному окрузі. Участь двох і більше кандидатів значно послаблює шанси партії на перемогу в окрузі і зазвичай грає на руку опонентам. До прикладу, в мажоритарному виборчому окрузі №156 (Сарненський, Березнівський, Костопільський райони) одночасно до Верховної Ради можуть балотуватимуться два представники ВО «Батьківщина»: Микола Кучерук, як кандидат від об'єднаної опозиції та Олександр Данильчук – самовисуванець.

Подібна ситуація також спостерігається у виборчому окрузі №154 (Демидівський, Дубенський, Здолбунівський, Радивилівський, Млинівський райони, м. Дубно). Там одночасно балотуватимуться два кандидати, які мають відношення до Партії регіонів, проте є позапартійними. Мова йде про голову Дубенської РДА, члена фракції Партії регіонів у Рівненській обласній раді Данила Корилкевича і экс-голову Млинівської РДА, власника ПП «Агро-Експрес-Сервіс» Сергія Костючка. Кандидатура Сергія Костючка потенційно може бути офіційно підтримана партією і саме на нього працюватиме партійний ресурс. Данило Корилкевич балотуватиметься, як само висуванець.

Міжпартійні конфлікти найчастіше пов'язані з узгодженням кандидатів, які балотуватимуться у мажоритарних округах. Особливо гостро дане питання стояло для опозиційних політичних сил, які об'єдналися в Комітет опору диктатурі (КОД). Наприкінці лютого 2012 року 11 політичних сил (ВО «Батьківщина», ВО «Свобода», «Фронт Змін», «Народна самооборона», Українська платформа «Собор», «Громадянська позиція», «За Україну», УНП, НРУ, ХДС, ПРП), що входять до КОДу на Рівненщині та партія «УДАР» підписали угоду про спільні дії, з метою координації зусиль у ході виборчої кампанії та меморандум про принципи висунення підтримку кандидатів у народні депутати від опозиційних політичних сил по мажоритарних округах області. Конфлікт в середині КОДу виникли на Рівненщині в середині квітня. Лідер обласної організації УНП Світлана Ніколіна публічно виступила проти принципу відбору кандидатів для балотування у мажоритарних округах, які приймали в столиці, а не на місцях.

По виборчому округу №153, одночасно балотуватимуться двоє кандидатів, які є членами провладних політичних партій. Мова йде про першого заступника голови Рівненської ОДА, лідера фракції Партії регіонів у Рівненській обласній раді Анатолія Юхименка та керівник головного організаційного управління Верховної Ради України, депутат Рівненської обласної ради від Народної партії Юрія Благодиря. У середині травня лідер Народної партії Володимир Литвин коментуючи участь партії у виборах зазначив, що Народна партія робитиме акцент на мажоритарні округи. Тому, щоб мати політичну вагу в наступному скликанні парламенту Народна партія буде намагатися провести якомога більше своїх кандидатів в мажоритарних округах, а особливо у базових для себе регіонах, одним з яких є Рівненщина. Оскільки Володимир Литвину не вдалося домовитися за ще один виборчий округ в області для своїх однопартійців (по 156 балотуватиметься нардеп Микола Шершун),

щоб отримати ще один депутатський мандат Народна партія змушена буде у виборчому окрузі №153 змагатися з своїми партнерами по парламентській більшості.

На Рівненщині також були зафіксовані поодинокі випадки перевірки податкових органів у потенційних кандидатів в депутати, які планують балотуватися в мажоритарних округах області. Так, у Рівненській області партія «Фронт Змін» повідомила, що податкові органи почали проводити позапланові перевірки в підприємця, депутата Рівненської міської ради Юрія Вознюка. Увага податкової до члена партії «Фронт Змін» співпала у часі з ухваленням рішення про висування Юрія Вознюка єдиним кандидатом у народні депутати по виборчому округу №153 (Гощанський, Корецький, Острозький, Рівненський райони, м. Острог та частина виборчих діляниць м. Рівне) від об'єднаної опозиції.

*ОПОРА оприлюднює проміжний моніторинговий звіт передвиборчої ситуації в області. Організація проаналізувала зміст агітаційної кампанії партій та кандидатів, дослідила повідомлення щодо зловживання адміністративним ресурсом та підкупу виборців. Приклади описані у звіті дають можливість визначити передвиборчі тенденції, але не є вичерпним переліком фактів, зафіксованих організацією.

*Координатор виборчих програм Громадянської мережі ОПОРА в Рівненській області
Анатолій Бондарчук (тел. 096 9187408)*

**Прес-центр
Громадянська мережа ОПОРА**